

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3521/2021
22.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца „Project One“ ДОО из Београда, чији је пуномоћник Горан Лојпур, адвокат из ..., против тужених АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Прица, адвокат из ... и ББ из ..., чији су пуномоћници Тамара Ковачевић и Емир Јашаревић, обоје из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужене ББ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 461/21 од 25.03.2021. године, у седници већа одржаној 22.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене ББ изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 461/21 од 25.03.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 1238/18 од 05.11.2020. године, укинута је решење Основног суда у Новом Саду Ив 1547/15 од 18.11.2015. године и усвојен тужбени захтев тужиоца па су обавезани тужени да солидарно исплате тужиоцу по основу уговора о реструктурирању кредита Л20-501/09 од 23.10.2009. године на име главног дуга износ од 24.573.497,26 динара, заједно са законском затезном каматом од дана 01.10.2015. године па до коначне исплате, на име неплаћене обрачунате редовне камате износ од 3.240.416,63 динара и на име неплаћене обрачунате законске затезне камате износ од 9.945.798,62 динара, одбијен је приговор ради пребијања потраживања у износу од 40.148.886,10 динара са законском затезном каматом почев од 10.10.2015. године па до исплате и обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде извршног и парничног поступка солидарно исплате износ од 557.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 461/21 од 25.03.2021. године, одбијене су жалбе тужених и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 1238/15 од 05.11.2020. године и одбијен захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена ББ је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописаним чланом 408. ЗПП, па је оценио да ревизија тужене ББ није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиоца Ниро Алпе Адриа Банк (сада „Addiko Bank“) је са привредним друштвом „Port Land“ из Новог Сада закључила дана 23.10.2009. године уговор о реструктурирању кредита – дугорочног кредита Л20-501/09 којим је привредном друштву као кориснику кредита одобрен дугорочни кредит у износу од 215.000,00 евра ради реструктурирања иницијалног уговора о дугорочном кредиту Л20-356/08 закљученог између истих уговорних страна 04.09.2008. године. Ради обезбеђења извршења уговорних обавеза корисника кредита овде тужени АА, заступник и директор привредног друштва, корисника кредита и ББ закључили су са банком уговоре о солидарном јемству и то АА дана 23.10.2009. године, а ББ 15.10.2009. године. Овим уговором јемци су се обавезали да одговарају за целокупну обавезу главног дужника, примаоца кредита као јемци платци. У ту сврху издали су потписане бланко менице и истовремено менично пуномоћство банци за испуњавање потписаних меница.

Решењем Привредног суда у Новом Саду Ст 1283/12 од 23.10.2012. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником „Port Land“ у ком поступку је банка 03.01.2013. године пријавила разлучно потраживање из уговора о реструктурирању кредита закљученог са стечајним дужником 23.09.2009. године. Потраживање правног претходника тужиоца признато је закључком о коначној листи потраживања 27.02.2013. године у износу од 31.291.109,93 динара којим је банци признато разлучно право на локалу број 1 у приземљу као разлучном хипотекарном повериоцу другог реда. Потраживање банке утврђено је на дан 23.10.2012. године и чини га главница од 205.208,20 евра, редовна камата од 27.060,05 евра и затезна камата од 29.559,44 евра односно укупно 261.827,60 евра што по продајном курсу НБС на дан 23.10.2012. године износи 31.291.109,93 динара.

У току стечајног поступка Ниро Алпе Адриа Банк је као уступилац са Нета Реал Естате (садашњи назив „Project One“ ДОО), као пријемником 29.11.2013. године закључила уговор о уступању потраживања, неизмирене обавезе примаоца кредита, главног дужника „Port Land“ из Новог Сада у стечају из уговора о реструктурирању кредита – дугорочног кредита Л-20-501/09 од 23.10.2009. године који на тај дан износе 303.680,02 евра у динарској противвредности по продајном курсу НБС на дан плаћања. Овим уговором пријемнику су уступљена и сва споредна права у виду инструмената обезбеђења по наведеном уговору међу којима уговори о јемству и бланко менице овде тужених.

Висина потраживања из уговора о реструктурирању кредита – дугорочног кредита на дан 30.09.2015. године износи 205.208,20 евра (24.573.497,26 динара) на име главнице, редовна камата 27.060,05 евра (3.240.416,63 динара) и затезна камата 83.055,31 евро (9.945.798,62 динара) што укупно износи 315.323,56 евра односно 37.759.712,52 динара, обрачунато по средњем курсу НБС на дан 30.09.2015. године.

На овако утврђено чињенично стање правилно су нижестепени судови применили материјално право када су обавезали тужене да тужиоцу солидарно исплате неплаћени износ уговора о реструктурирању кредита Л20-501/09 од 23.10.2009. године и то на име главног дуга 24.573.497,26 динара са законском затезном каматом од 01.10.2015. године па до исплате, на име неплаћене обрачунате редовне камате износ од 3.240.416,63 динара и на име неплаћене обрачунате законске затезне камате износ од 9.945.768,62 динара. Правилно закључујући да су се овде тужени као јемци платци закљученим уговорима о јемству обавезали да ће измирити повериоцу, овде тужиоцу као пријемнику обавезе примаоца кредита а по основу враћања кредита који је правни претходник тужиоца одобрио привредном друштву „Port Land“ нижестепени судови су обавезали тужене на извршење обавеза из уговора о јемству.

Како је над главним дужником из уговора о кредиту, примаоцу кредита отворен поступак стечаја а он није измирио своје обавезе враћања кредита то је тужилац, коме су уступљена потраживања и средства обезбеђења из неплаћеног кредита, овлашћен да захтева испуњење обавеза из оба уговора о јемству, а тиме и уговора о јемству које је закључила тужена ББ са уступиоцем а којим се обавезала да као јемац платац, а то значи једнако као и главни дужник и истовремено са њим, исплати, односно врати дуговани износ датог кредита.

Отварањем стечајног поступка над главним дужником, примаоцем кредита, уговор о јемству не губи своју каузу и не престаје да производи правно дејство јер је управо и закључен да би се умањио ризик даваоца кредита да му кредит неће бити враћен услед неизмирења или немогућности измирења од примаоца кредита. Престанком постојања главног дужника, примаоца кредита не значи да су испуњене његове обавезе па стога остаје и обавеза враћања кредита тужиоцу који је у могућности да активира сва средства обезбеђења која су успостављена у циљу осигурања да би кредит био враћен, а то у конкретном случају значи и захтевање враћања кредита од јемца платца. Стога правилно нижестепени судови усвајају тужбени захтев у висини коју су правилно утврдили.

Чињеница да банка као поверилац није о отварању стечаја над главним дужником, примаоцем кредита обавестила јемце платце, а тиме и ревидента не утиче на постојање обавезе овог јемца да, солидарно са преосталим јемцем тужиоцу исплати неисплаћена потраживања већ само, с обзиром на одредбе члана 1007. став 1. Закона о облигационим односима утиче на могућност повериоца да одговара за евентуалну штету коју је јемцу проузроковао а у износу за који би се поверилац могао наплатити од главног дужника што би умањило обавезу јемца. Стога не обавештавањем јемца о постојању стечајног поступка над главним дужником не долази до губитка права повериоца на наплату од јемца платца истог потраживања, нити доводи у питање јемство и постојање дејства уговора о јемству закљученог између тужених као јемаца платаца и банке као даваоца кредита и уступиоца због чега правилно закључују нижестепени судови да није основан приговор тужене да није у обавези да изврши обавезу главног дужника за чије испуњење је јемчила уговором о јемству закљученим са даваоцем кредита, правним претходником тужиоца. Стога се неосновано ревизијом оспорава правилност овог чињеничноправног закључка нижестепених судова и тиме правилност примене члана 1007. Закона о облигационим односима.

Наводи ревизије тужене да обавеза јемца не може бити већа од потраживања банке, односно од обавезе главног дужника утврђеног у стечају и тиме указивање на погрешну примену одредбе члана 1002. Закона о облигационим односима неосновани су. Наиме овом законском одредбом прописано да јемчева обавеза по свом обиму не може да буде већа него што је обавеза главног дужника, односно да јемац, а имајући у виду да је уговор о јемству акцесорни уговор, по правилу одговара за испуњење целе обавезе за коју је дао јемство и да стога његову одговорност не може да повећа или отежа ни глави дужник, нити пак поверилац. Овом одредбом такође је прописана обавеза јемца да поред главног дуга накнади и трошкове које поверилац има у вези са подмирењем потраживања као и да одговара за свако повећање обавезе које би настало дужниковом доцњом или дужниковом кривицом уколико уговором о јемству није му одговорност огараничена или искључена. То значи да јемац има обавезу да исплати и затезну камату уколико је предмет јемства нека новчана обавеза, као и да одговара само за ону уговорну камату која је доспела за исплату после закључења уговора о јемству. Код овакве законске регулативе правилно закључује другостепени суд да је јемац у обавези да плати и затезну камату на износ потраживања уговора о кредиту који је доспео након пријаве потраживања у стечају јер се ради о повећању обавезе настале дужниковом доцњом у плаћању односно његовом кривицом у смислу члана 1002. став 3. Закона о облигационим односима па су супротни наводи ревизије без основа.

Неосновано ревидент добија активну легитимацију тужиоца указивањем да је према одредби члана 39. Закона о заштити корисника финансијских услуга банка своје потраживање према правном лицу „Port Land“ могла да уступи само другој банци а не другом правном лицу. Ово из разлога што је чланом 426. Одлуке о управљају ризицима банке („Службени гласник РС“, бр. 45/11 ... 59/22), важеће у време закључења уговора о уступању потраживања између банке и тужиоца, прописано овлашћење банака да потраживање од правног лица и предузетника које је доспело може да уступи и другом правном лицу. Како је у конкретном банка уступла потраживање према правном лицу у стечају, а не потраживање према туженима као физичким лицима то тужилац као пријемник има право захтевати од јемца наплату потраживања из уговора о реструктурирању кредита које главни дужник није исплатио. Посебно што не постоји законска забрана уступања потраживања пријављеног у стечају уговором између стечајног повериоца као уступиоца и пријемника тог потраживања.

Имајући у виду да су у свом приговору против решења о извршењу тужени као извршни дужници изнели приговоре и из правног посла, уговора о јемству који су закључили са правним претходником тужиоца, и како се тужилац упустио у расправљање о правном послу из кога потиче потраживање а након вештачења преиначио тужбу тако што је уместо исплате меничног дуга тражио исплату дуга из уговора о кредиту у смислу члана 199. ЗПП и пошто су се тужени упустили у расправљање о новопостављеном захтеву за извршење уговора, то се о застарелости потраживања не може ценити применом члана 78. Закона о меници већ применом члана 371. Закона о облигационим односима јер се захтева извршење уговорне обавезе која застарева у општем року. Стога су наводи ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права приликом оцене приговора застарелости неосновани.

Остали наводи ревизије представљају понављање жалбених разлога о којима је правилне разлоге дао другостепени суд, због чега из Врховни касациони суд неће детаљно образлагати.

Са свега изнетог на основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић